

26-01-2012

REPUBLIKA SLOVENIJA
OKRAJNO SODIŠČE V TRBOVLJAH

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Okrajno sodišče v Trbovljah je po okrajnem sodniku Gregorju Špajzerju, v pravdni zadevi tožeče stranke: JAŠA DRNOVSEK, Poljanska cesta 16, Ljubljana, ki ga zastopa Urška Chitrakar, odvetnica v Ljubljani, proti toženi stranki: OBČINA ZAGORJE OB SAVI, Cesta 9. avgusta 5, Zagorje ob Savi, ki jo zastopa Sašo Ostrožnik, odvetnik v Trbovljah, zaradi prenehanja kršitve osebnih pravic (pcto. 10.000,00 €), po opravljeni javni glavni obravnavi 22. 12. 2011, v prisotnosti obeh pooblaščenecv, tožnika osebno in župana Matjaža Švagana, kot zakonitega zastopnika tožene stranke in toženke osebno, istega dne

RAZSODILO:

- I. Tožena stranka je dolžna v 15 dneh odstraniti kip s podobo dr. Janeza Drnovška iz »Parka dr. Janeza Drnovška« (tj. osrednjega mestnega parka ob Cesti zmage v Zagorju ob Savi).
- II. Tožena stranka je dolžna v 15 dneh razveljaviti poimenovanje osrednjega mestnega parka ob Cesti zmage v Zagorju ob Savi v »Park dr. Janeza Drnovška«.
- III. Tožena stranka je dolžna v 15 dneh povrniti tožeči stranki pravdne stroške odmerjene na 1.363,80 €, če zamudi s plačilom z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od šestnajstega dne dalje. Zavrne se tožbeni zahtevek v stroškovnem delu, v katerem tožeča stranka zahteva tek zakonskih zamudnih obresti od izdaje sodbe do 15. dne po vročitvi sodbe toženi stranki..

OBRAZLOŽITEV:

1. V tožbi tožeča stranka, sin pokojnega dr. Janeza Drnovška, nekdanjega predsednika Vlade RS in nekdanjega predsednika RS, navaja, da je po smrti njegovega očeta prišlo do številnih pobud za poimenovanje ulic oziroma drugih delov mest po njem. Skupaj z najbližjimi svojci je tožnik tem predlogom nasprotoval, upošteva pri tem očetov življenjski nazor in njegovo osebno prepričanje o nepotrebnih obremenjenosti z materialnimi dobrinami. Skupaj s sestro pokojnega predsednika Heleno Drnovšek Zorko in sestro Nano Forte je glede tega pisal tudi predsedniku RS dr. Danilu Türku, ki je stališče tožnika in bližnjih svojcev podprl.
2. Stališče tožnika in ožjih svojcev so sprejele in upoštevale vse občine, razen tožene stranke, ki je avgusta 2008, brez poprejšnjega posveta s svojci, preimenovala osrednji mestni trg v »Park dr. Janeza Drnovška« in vanj postavila kip z njegovo podobo. Tožnik je zatem prosil toženo stranko, da razveljavi poimenovanje parka in odstrani kip s podobo dr. Janeza Drnovška. Tožena stranka se je na prošnjo negativno odzvala.
3. Tožeča stranka se sklicuje na 35. člen Ustave RS (v nadaljevanju URS), ki določa, da je zagotovljena nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic. Med slednjimi je nedvomno tudi pravica na lastni podobi, ki vsakomur omogoča, da prepove javno objavljanje, razstavljanje ali dajanje v promet fotografij ali drugačnih upodobitev njegove podobe. Tožnik meni, da je postavitve kipa s podobo dr. Janeza Drnovška poseg v očetovo pravico na lastni podobi, ki ni upravičen niti z javnim interesom niti z interesi oziroma pravicami drugega posameznika. Tožnik priznava, da je oče del svojega življenja opravljal najpomembnejše politične in državniške funkcije v RS in bil zato ena najbolj prepoznavnih oseb slovenske javnosti. V tem času je bil tožnikov oče izpostavljen medijem, ki so javno poročali o njegovem življenju, tudi o zasebnem življenju ter objavljali fotografije in druge posnetke z njegovo podobo. Te posege v njegovo zasebnost je moral trpeti zaradi svoje vloge v družbi, saj je nasproti njegovi pravici na lastni podobi stala pravica javnosti po obveščenosti (39. člen URS). V tem času je bil interes javnosti do obveščenosti. Proti koncu življenja so

mu prenehale vse politične funkcije, sam pa je tudi spremenil svoj način življenja. Svoje prepričanje in stališča je izražal s pisanjem knjig in prispevkov, ki jih je objavljala na svojem blogu na spletni strani Gibanja za pravičnost in razvoj ter jih izkazoval s svojim načinom življenja in delovanjem. Tako je poudarjal, da je pomembno pretrgati vsako navezanost v življenju in tako preseči vpetost v materialni svet. V nadaljevanju navedb tožnik povzema še več navedb iz del svojega pokojnega očeta. Bistvo vseh je, da tožnik meni, da niti v času življenja, niti po smrti njegov oče ne bi želel biti upodobljen oz. trajno materializiran v obliki javno postavljenega kipa.

4. Tožnik meni, da glede na to ni mogoče trditi, da bi njegov oče s tem, ko je vse to dopuščal (torej dopuščal posege tudi v svojo pravico na lastni podobi), pristal tudi na postavitev kipa z njegovo podobo. Po smrti tožnikovega očeta tožnik ne vidi, da bi bil zaradi nepostavitve kipa prizadet interes javnosti po obveščeni. Kljub odstranitvi kipa bi javnost še vedno lahko dostopala do knjig tožnikovega očeta, do novinarskih prispevkov o njem in njegovem življenju, do arhivskih posnetkov in fotografij. Z odstranitvijo kipa tudi ne bi bila po mnenju tožnika prizadeta pravica do svobode izražanja spoštovanja ali počastitve spomina pokojnemu predsedniku. Vse to lahko državljanji izrazijo tudi na druge načine, kot pa samo s postavitvijo kipa v mestnem parku – postavitev kipa tako ni nujen niti objektivno upravičen poseg v osebnostno pravico.
5. V nadaljevanju tožnik opozarja na osebnostno pravico do osebnega imena. Opozarja, da je v slovenski družbi splošno uveljavljeno prepričanje, da uporaba osebnega imena posameznika brez njegovega privoljenja oz. brez privoljenja njegovih svojcev ni upravičena. Zaradi tega tožnik zahteva po 134. členu OZ, da tožena stranka razveljavi oz. prekliče poimenovanje osrednjega mestnega parka v »Park dr. Janeza Drnovška« in na ta način preneha z dejanjem s katerim krši osebnostno pravico tožnikovega očeta do njegovega imena.
6. Obe kršitvi osebnostnih pravic pokojnega tožnikovega očeta (pravice na lastni podobi in pravice do lastnega imena) pomenita tudi hud poseg v duševno integriteto tožnika, zlasti v pravico do pietete. S postavitvijo kipa in poimenovanjem parka tožena stranka izraža popolno nespoštovanje prepričanj in življenjskega nazora pokojnega očeta, zaradi česar so prizadeta tožnikova čustva in njegov spomin na očeta. Na čustveni ravni se to kaže predvsem v občutkih sramu, nemoči in ponižanosti. V nadaljevanju tožnik naveda več primerov (praksa različnih slovenskih občin), ko se je pri postavljanju spomenikov spoštovalo mnenje in želje pokojnikovih svojcev.
7. *V odgovoru na tožbo* tožena stranka navaja, da dejstvo, da so tretje osebe odstopile od poimenovanja ulic po dr. Janezu Drnovšku ne more vplivati na odločanje v tej zadevi. Prav tako ne poziv predsednika RS, dr. Danila Türka. Tožena stranka se strinja, da bi množično poimenovanje ulic po dr. Janezu Drnovšku v Sloveniji bilo neustrezno, vendar pa v konkretnem primeru ni tako, saj gre za občino Zagorje o Savi, v kateri je tožnik preživel otroštvo in mladost, v njej je našel prvo zaposlitev, stanovanje in tudi začel svojo politično pot. V občini Zagorje ob Savi je imel pokojni. dr. Drnovšek veliko prijateljev, sodelavcev, tu so živeli njegovi starši. Zato se odločitev tožene stranke ne more primerjati z odločitvami drugih občin. Tožena stranka meni, da dr. Janez Drnovšek ne bi nasprotoval odločitvi tožene stranke, kot tudi ni nasprotoval, ko mu je tožena stranka podelila najvišje občinsko priznanje, naziv častnega občana. Če bi vsemu temu

nasprotoval, bi vsa odlikovanja in vse druge materialne dobrine, ki jih ni prejel malo, še za časa življenja vrnil, s čimer bi dokazal, da to nasprotuje njegovemu življenjskemu nazoru. Če bi vsemu temu dr. Janez Drnovšek nasprotoval, bi to pred smrtjo nedvoumno zapisal.

8. Tožena stranka izrecno opozarja, da osebne pravice ugasnejo s trenutkom smrti. Navedbe o tem, da postavitve spomenika posega v pravico dr. Janeza Drnovška na lastni podobi, so zato nepotrebne. Tožena stranka pa tudi opozarja, da dr. Drnovšek mora trpeti določene posege v njegovo osebnost in sicer zaradi pravice javnosti do obveščeniosti. Kljub smrti dr. Janeza Drnovška je interes javnosti še vedno zelo močan, upravičen in objektiven glede na vlogo, ki jo je pokojni imel. Tožena stranka se sprašuje zakaj po eni strani toženec dopušča objavljanje slik, posnetkov,... pokojnega očeta, po drugi strani pa nasprotuje temu, da bi spomenik ostal na mestu kjer je in da bi park ostal poimenovan kot je sedaj. Menijo, da postavitve kipa in poimenovanje ulice nič bolj ne posegajo v tožnikove pravice, kot objave slik, posnetkov. Poimenovanje ulice in postavitve kipa pomenita izkaz časti in spoštovanja nekdanjemu predsedniku, torej zgodovinski osebnosti, ki si je to tudi zaslužila. Glede na to je interes javnosti do svobode izražanja spoštovanja in počastitve spomina močnejši od tožnikove pravice do zasebnosti.
9. Glede kršitve pravice do pietete tožena stranka meni, da o tem v konkretni zadevi ni mogoče govoriti. Zasebnost je namreč področje posameznika, v katero se ne sme posegati brez posebnega zakonskega pooblastila. Pri tem se tožena stranka sklicuje na 3. odst. 15. člena URS, po katerem so človekove pravice omejene samo z enakimi pravicami drugih in na 2. odst. 39. člena URS, ki pravi, da ima vsakdo pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes. Tu gre za interes javnosti po obveščeniosti in pravico do izražanja spoštovanja in počastitve spomina na bivšega predsednika vlade in države, ne pa fizične osebe. Tožena stranka meni, da je zato sklicevanje na 35. člen URS in 134. člen OZ neutemeljeno, saj postavitve kipa nekdanjega predsednika ter poimenovanje parka po njem ne moreta predstavljati neupravičenega posega v tožnikovo osebno integriteto. Pravica javnosti je tudi, da je preko kipa obveščena, da je bil dr. Janez Drnovšek častni občan občine Zagorje ob Savi, predsednik vlade in države RS in to ne velja le za sedanje rodove, ampak tudi za prihodnje generacije. Takšna pravica je močnejša od pravice posameznika, ki je ta niti ne utemelji s konkretnimi razlogi.
10. *V vlogi z dne 30. 5. 2011 tožnik* še navaja, da iz zapisnikov sej občinskega sveta tožene stranke izhaja, da se niti vsi občinski svetniki niso strinjali s postavitvijo kipa in poimenovanjem parka proti volji svojcev dr. Janeza Drnovška. Opozarja, da je uveljavljeno stališče stroke, da se svojcem umrlega prizna aktivno legitimacijo za uresničevanje posmrtnega varstva osebnosti. Umrli ima v času, ko živi, interes, da bo kot osebnost tudi še po smrti užival določeno varstvo. Osebnostna pravica na lastni podobi s smrtjo preide kot osebno upravičenje na lastni podobi pokojnika na pravnega naslednika, ki sedaj varuje to osebno pravico kot lastno osebno pravico. Posmrtno varstvo dobrin in interesov posameznika je potrebno zagotavljati zaradi varstva človekovega dostojanstva, ki je temeljna pravica vsakega človeka. Država zato proti izrecni ali domnevni volji pokojnega ne bi smela zahtevati, da se po umrlu razglasi državni praznik ali uredi spominski objekt.

11. V nadaljevanju iste vloge se tožnik sklicuje na več odločb Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), ki je v svoji praksi jasno izpostavilo, da je bistvo Evropske konvencije o varstvu človekovih in temeljnih svoboščin v tem, da zagotavlja spoštovanje človekovega dostojanstva in človekove svobode. To sodišče tako svojem pokojnega dovoljuje, da zastopajo interese slednjega v postopku zaradi zaščite njegovih osebnostnih pravic. Tako je tudi stališče Upravnega sodišča v zadevi U 327/94-8, ko pravi, da se tudi po smrti osebe varuje integriteto trupla, podobo in čast umrlega ter pietetna čustva svojcev, in da gre pri tem za osebnostne pravice. V zadevi III Cp 1320/2006 je bilo zaveto stališče, da je bistvo pravice do pietete pokojnika varstvo pokojnikove osebnosti tudi po njegovi smrti, spoštovanje njegovega dostojanstva tudi po smrti in spoštovanje želja, da bodo njegove odločitve, sprejete v času življenja, upoštevane tudi po njegovi smrti. Pieteta je tudi spomin na umrlega, z njo se varuje tudi dobrine umrlega (tako odločba II Cp 764/2009).
12. Tožnik opozarja še na določbe Zakona o določanju območji ter o imenovanju in označevanju naselji, ulic in stavb (ZDOIONUS). Ta v 20. členu določa, da se ime ulice po umrli osebi lahko določi v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Po oceni tožnika smiselno enako velja z poimenovanje mestnih parkov. Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) kot osebni podatek opredeljuje podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen. Obdelava podatkov pomeni kakršnokoli delovanje oz. niz delovanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki. Po mnenju tožnika je postavitve spomenika in poimenovanje parka vsekakor obdelava osebnih podatkov. Ker gre v primeru tožene stranke za javni sektor, se osebne podatke lahko obdeluje le v primeru, če je za to zakonska podlaga (1. odst. 9. člena ZVOP-1).
13. Poimenovanje parka in postavitve spomenika se po oceni tožnika bistveno razlikuje od objavljanih fotografij, posnetkov in drugih novinarskih prispevkov, ki so nastali pri poročanju o življenju in delu tožnikovega očeta. Vse to so informacije, do katerih je javnost zaradi »nujne družbene potrebe« upravičena in so tudi bolj minljive narave. Kip pa je po drugi strani samo subjektivna umetniška interpretacija podobe dr. Janeza Drnovška brez objektivne sporočilne vrednosti. Kip ne zagotavlja nobene informacije javnega značaja, niti javnosti ne seznanja oz. obvešča o zgodovinskih dejstvih. Niti ne odraža prave podobe dr. Janeza Drnovška, poleg tega pa javnosti ne posreduje nobenega sporočila ali podatka, kdo je oseba, ki je upodobljena, da gre za častnega občana, predsednika vlade in države, zato kip in poimenovanje parka ne sedanja, ne prihodnjih generacijam tega ne moreta sporočiti.
14. Tudi v času, ko je bil tožnikov oče javna osebnost, ni bilo dopustno o njem objavljati vsega, ampak samo tisto, kar je relevantno glede na javno funkcijo ali delo, ki ga je opravljal. Tožnik poudarja stališče stroke, da se posameznik z enkratno privolitvijo svoji pravici do zasebnosti ne odreče za vedno, ampak je vsakič potrebna nova privolitev. Če bi bil tožnikov oče še živ, bi ga tožena stranka morala povprašati za dovoljenje za postavitve kipa ali poimenovanje parka po njem.
15. Glede na življenjski nazor očeta, tožnik meni, da ne bi želel povečevanja svoje lastne podobe in ovekovečenja na način, kot je to storila tožena stranka. Ne glede na poklic oz. državniško funkcijo očeta je tožnik v skladu s svojimi prepričanji in čustvi pri žalovanju in spominjanju na očeta upravičen do zasebnosti. Tožnik še opozarja, da tožena

- stranka poudarja, da je želela s postavitvijo spomenika in poimenovanjem parka pokojnemu dr. Drnovšku izkazati spoštovanje, vendar pa pri tem spregleda, da lahko posameznik svoj pietetni odnos do pokojnega izvršuje le na tak način, da pri tem ne posega v pietetna čustva svojcev. Drugačno izvrševanje osebnostne pravice bi bilo v nasprotju z njenim namenom.
16. Tožnik še meni, da se na območju občine Zagorje ob Savi ljudje čutijo posebej povezane z njegovim očetom, saj je tudi preživljal mladost, začel poklicno pot. Prav zato tožnik meni, da o spomin na njegovega očeta v teh krajih živ tudi brez formalnih spominskih obeležji.
  17. V zvezi z navedbo tožnika o tem, da je svojcem in vsem drugim naloženo, da upoštevajo voljo in želje, ki jih posameznik izrazi v času življenja, tožena stranka opozarja, da dr. Janez Drnovšek za časa življenja ni izrazil določne volje s katero bi nasprotoval postavitvi spomenika in poimenovanju parka. zato ni mogoče govoriti o nespoštovanju volje zapustnika. Tožena stranka ne ve, zakaj naj bi postavitve kipa in poimenovanje parka posegala v pokojnikovo dostojanstvo in čast, po mnenju tožene stranke, pa tega v svojih navedbah tudi tožnik ni opredelil.
  18. Dr. Janez Drnovšek je bil po navedbah tožene stranke glede na njegove številne pomembne funkcije oseba, ki jo pravna teorija osebnega prava uvršča med absolutne osebe javnega življenja, za katere je značilno, da se veliko pojavljajo v medijih in javnost zanimajo. Pravica do zasebnosti pa ni absolutna pravica, ampak je omejena s pravicami in koristmi drugih oseb in z načinom vedenja posameznika v javnosti. S tem, ko se je pokojni dr. Janez Drnovšek odločil da bo opravljal vse funkcije, ki jih je opravljal, je s tem privolil tudi v vse spremljajoče posledice, med katere sodi tudi to, da se je skrčilo polje njegove zasebnosti. Osebnostne pravice pokojnega dr. Janeza Drnovška so v koliziji s pravicami javnosti.
  19. Tožena stranka meni, da ni mogoče različno obravnavati podobe dr. Janeza Drnovška na fotografiji ali posnetku in pa podobe v obliki kipa, saj se vsebinsko oboje ne razlikuje. Prav tako tožena stranka meni, da kip in poimenovanje parka sta informaciji javnega značaja, saj so dr. Janeza Drnovška v Sloveniji poznali vsi, zaradi česar ni nujno, da bi na kipu bile napisane vse funkcije, ki jih je opravljal. Za Zagorjane in verjetno tudi za prebivalce drugih krajev kip pomeni spomin na velikega človeka. Ravno kip z zapisanim imenom in priimkom ter letnicama rojstva in smrti po mnenju tožene stranke odraža življenjski nazor pokojnega dr. Janeza Drnovška.
  20. Tožena stranka se je posvetovala pred postavitvijo kipa s svojci, ki živijo v občini Zagorje ob Savi in so ga dobro poznali vse življenje, mogoče celo bolj kot tožnik. Tožena stranka opozarja, da se tožnik pri tem, ko navaja, da z zahtevkom soglašajo svojci dr. Janeza Drnovška, sklicuje samo na Nano Forte in Heleno Drnovšek Zorko, spregleda pa druge sorodnike.
  21. V **dokaznem postopku** je sodišče *prebralo* sklep o dedovanju opr. št. D 87/2008, z dne 18. 3. 2008; pismo tožnika predsedniku Republike Slovenije, z dne 7. 3. 2007; poročila STA z dne 26. 2. 2008, 7. 3. 2008, 10. 3. 2008; poziv predsednika RS na poročilu STA, z dne 10. 3. 2008; članek v časopisu DELO z naslovom "Jankovič soglašja s pozivom glede uporabe imena Janeza Drnovška", z dne 11. 3. 2008; članek v časopisu DNEV-

NIK z naslovom "Drnovškov kip naj bi odkril predsednik ZDA Bush", z dne 9. 4. 2008; članek v reviji REPORTER z naslovom "Drnovškova dediščina", z dne 28. 7. 2008; članek v časopisu DNEVNIK z naslovom "Doprnsni kip Janeza Drnovška kljub nasprotovanju svojcev", z dne 5. 8. 2008, članek v časopisu VEČER z naslovom "Mimo Drnovškove žive dediščine", z dne 7. 8. 2008; članek v časopisu NEDELO z naslovom "Najprej kip, nato park", z dne 10. 8. 2008; izjava predsednice LDS Katarine Kresal v poročilu STA, z dne 18. 8. 2008; članek v časopisu DELO z naslovom "Opozicija: zloraba spomina na Janeza Drnovška", z dne 19. 8. 2008; članek v reviji MLADINA z naslovom "Janez, ti si bil moj najboljši prijatelj", z dne 22. 8. 2008; prošnja tožnikove pooblaščenke, z dne 20. 11. 2009; dopis tožene stranke, z dne 25. 11. 2009, odlomki iz knjig dr. Janeza Drnovška, Bistvo sveta, stran 108 in Pogovori, stran 34-42; misel dr. Janeza Drnovška z naslovom Mir in dobro, objavljena na spletni strani www.gibanje.org; zapisnik 13. seje občinskega sveta Občine Zagorje ob Savi, z dne 3. 7. 2008, str. 5 in 6; sklep občinskega sveta Občine Škofja Loka o postavitvi spominskega obeležja Antonu Hafnerju, z dne 6. 6. 2006; informacija o civilni iniciativi za postavitve spomenika Stanetu Kavčiču, z dne 16. 10. 2008; članek v časopisu DNEVNIK z naslovom "Od simpozija in branj do novega spomenika", z dne 21. 9. 2004; poročilo STA s tiskovne konference predsednika vlade RS Boruta Pahorja, z dne 26. 11. 2009; članek v časopisu DELO z naslovom "Tujci bodo prišli, domači ne", z dne 8. 8. 2008; prebere se članek v časopisu DELO z naslovom "Zagorski mestni park bo nosil njegovo ime" z dne 29. 2. 2008; zapisnik 22. seje občinskega sveta Občine Zagorje ob Savi, z dne 16. 6. 2010; dopis tožene stranke, z dne 25. 11. 2009; elektronsko sporočilo Helene Drnovšek - Zorko, z dne 11. 5. 2008; dopis Mestne občine Koper, z dne 19. 5. 2011; elektronsko sporočilo Mestne občine Maribor, z dne 31. 5. 2011; poslovniki o delu komisije mestnega sveta mestne občine Maribor za imenovanje ulic; poslovniki o delu komisije za preimenovanje ulic, trgov in naselij v mestni občini Slovenj Gradec; obrazec "Pobuda za poimenovanje ulice (trga, ceste) v naselju Lenart pri Slovenskih Goricah; prošnja za finančno pomoč pri postavitvi spomenika Nejcju Zaplotniku; izpovedbe prič Helene Drnovšek - Zorko, Nane Forte, Terezije Jelnikar, Marinke Grčar, Vilme Božič in Albina Trohe; *vpogledalo* je fotografijo kipa objavljena na spletni strani www.rtvsl.si in fotografijo dr. Janeza Drnovška v prilogi A35 ter *zaslišalo* pravnice stranke.

22. V pravni teoriji¹ je sprejeto stališče, da svojci (dediči) imajo pravno varstvo zoper posege v osebne pravice pokojnega. Dilema s katero se ukvarja pravna teorija je ali gre tu za osebne pravice, ki izvirajo iz osebnosti pokojnega, torej ali gre za »ostanek nekdanj umrlemu pristoječih pravic« oz. za »trajanje nekaterih osebnostnih pravic tudi po smrti«; ali pa gre za osebne pravice, ki pripadajo svojcem. Za odločitev v tej zadevi ni pomembna rešitev opisane dileme, ampak je pomembno samo to, da svojci umrlega imajo pravno varstvo.

23. Tožnik je nedvomno dedič pokojnega dr. Janeza Drnovška, saj to izhaja iz sklepa o de-

---

1 Dr. Barbara Novak: Posmrtno varstvo osebnosti, v ZZR – LX. letnik, št. 2, 2000, str. 107-113

dovanju opr. št. D 87/2008. Iz istega sklepa je mogoče ugotoviti, da pa niso dediči dr. Janeza Drnovška Terezija Jelnikar, Marinka Grčar, Vilma Božič in Albin Troha. Ko govorimo o pravnem varstvu svojcev zoper posege v osebnostne pravice pokojnega, je potrebno ugotoviti, da so tu na prvem mestu dediči.

24. Pravico dedičev bi lahko označili kot pravico do pietete, ki jo sodišče razume kot pravico svojcev (dedičev), da se pokojnega spominjajo na svoj način, v skladu s svojimi prepričanji in čustvi, da jih pri tem ne sme nihče ovirati in da imajo pri tem varovano zasebnost. Pravica do pietete pokriva tudi pravico dedičev, da se zoperstavijo posegom tretjih v podobo in ime pokojnega.
25. Tožena stranka navaja, da je spomenik postavila zaradi interesa javnosti po obveščeni ter pravice do izražanja spoštovanja in počastitve spomina na bivšega predsednika vlade in države, ne pa fizične osebe. Tu se najprej postavi vprašanje, kakšno informacijo nosita spomenik in pa poimenovanje parka. Tožena stranka pravi, da informacijo o tem, da je bil pokojni dr. Janez Drnovšek častni občan občine Zagorje ob Savi, predsednik vlade in države RS in da to informacijo prinašata ne le sedanjim rodovom, ampak tudi prihodnjim generacijam. Sodišče se tu strinja z navedbami tožnika, da nikjer na kipu ni zapisano, kakšne funkcije je opravljal pokojni dr. Drnovšek in da zato informacij, kot jih navaja tožena stranka, kip ne more posredovati.
26. V primeru, če bi sodišče štelo, da kip posreduje te informacije, je vprašanje ali ima lahko pravica do informiranja v konkretni situaciji močnejšo težo od pravice svojcev do pietete. Kot pravilno opozarja tožnik ima sedanja in bodoča javnost vedno dostop do novinarskih prispevkov, posnetkov in fotografij o pokojnem dr. Janezu Drnovšku, kot so ti nastali v času njegovega življenja. In ti prispevki, posnetki in fotografije, dajejo objektivno sliko o življenju in delu pokojnega dr. Janeza Drnovška. Informacija, ki naj bi jo posredovala spomenik in poimenovanje parka, tako ni objektivno nujna in zaradi tega ker spomenik ne bi bil postavljen, ali pa park ne bi bil poimenovan po dr. Janezu Drnovšku, slovenska in svetovna javnost ne bi bili nič manj informirani o življenju in delu dr. Janeza Drnovška. Tudi pravica javnosti do svobodnega izražanja spoštovanja ali počastitve spomina ne bi bila prizadeta, če tožena stranka ne bi postavila kipa, oz. po pokojnem dr. Drnovšku poimenovala trga. V naravi stvari je namreč, da postavitve kipa, ali pa poimenovanja parka, ulice,... nista edina načina izražanja spoštovanja in počastitve spomina pokojnega.
27. V primeru pokojnega dr. Janeza Drnovška, ki je opravljal vrsto najvišjih političnih in državnih funkcij, je javnosti vsekakor potrebno priznati pravico do izražanja spoštovanja in počastitve spomina na pokojnega. Pri tem pa sodišče ocenjuje, da se v intenzivnosti ta pravica ne more meriti s pravico svojcev do pietete. Javnost ima pravico izražanja spoštovanja in počastitve spomina na pokojnega dr. Janeza Drnovška, vendar le v takšnem obsegu, da to ne omejuje pravice svojcev do pietete. Če prideta obe navedeni pravici v konflikt, ima prednost pravica do pietete. Pravica do pietete je namreč osebna pravica oseb, ki so bile pokojnemu najbližje in je zato smiselno, da ima ta pravica prednost pred pravico oddaljencejših oseb.

28. V tej zadevi seveda ne gre zanemariti, da imamo opravka s pokojnim, ki je bil javna oseba, kot rečeno je opravljal najvišje politične in državniške funkcije in je bil v Sloveniji ena izmed najbolj prepoznavnih oseb. Postavlja se vprašanje, če ima takšna oseba manj osebnostnih pravic kot druge osebe in ali imajo svojci takšne osebe pravico do pietete v manjšem obsegu kot svojci drugih oseb. Sodišče tu povsem soglaša s tožnikom, ki v eni od vlog navaja, da se posameznik z enkratno privolitvijo svoji pravici do zasebnosti ne odreče za vedno, ampak je vsakič potrebna nova privolitev. Tožena stranka opozarja v eni od navedb, da je pokojni dr. Janez Drnovšek s tem, ko se je odločil za opravljanje vseh svojih visokih funkcij, privolil tudi v posledice, ki se odražajo tudi v tem, da se je skrčilo polje njegove zasebnosti. Upošteva prejšnje zapisano pravilo, da vsaka privolitev dopušča samo enkratni poseg, je potrebno ugotoviti, da je s tem, ko je dr. Janez Drnovšek prevzel funkcijo predsednika vlade ali pa RS, za časa opravljanja te funkcije tudi sprejel dejstvo, da se bo zaradi tega skrčilo polje njegove zasebnosti. Poudarjamo, da za časa opravljanja njegove funkcije.
29. Ker Zakon o zagotavljanju pogojev za opravljanje funkcije predsednika republike (ZZPOFPR) ureja tudi položaj bivšega predsednika države in mu daje določene pravice, pomeni da tudi po koncu opravljanja funkcije predsednika države obstaja določen interes javnosti do informiranja o delu in življenju bivšega predsednika države. S tem so v določeni meri prizadete tudi osebnostne pravice bivšega predsednika. Na vsak način pa mediji lahko posegajo v zasebnost predsednika, ali pa bivšega predsednika samo toliko, kolikor je nujno potrebno za informiranje javnosti, ne smejo pa objavljati česarkoli, kar bi presevalo ta interes javnosti. Določene posege v osebnost je tako bivši predsednik dolžan dopustiti tudi po zaključku funkcije in celo po smrti (umrl je kot bivši predsednik), saj še vedno obstaja določen interes javnosti iz naslova pravice do informiranja, a se bo ta uresničeval s tem, da je mogoč dostop do arhivskega gradiva. Poleg tega pa dediči tudi ne zahtevajo, da bi se prepovedalo pisanje o dr. Janezu Drnovšku. Takšna pavšalna prepoved tudi ne bi bila mogoča. Mediji bodo tako lahko zaradi pravice javnosti do informiranja še vedno objavljali prispevke o življenju in delu dr. Janeza Drnovška.
30. V zvezi s tem je potrebno dodati, da narava objavljenih fotografij, posnetkov in drugih novinarskih prispevkov ni enaka od poimenovanja parka in postavitve spomenika. Če gre v prvem primeru za novinarske prispevke, ki so bili potrebni zaradi zagotavljanja pravice do informiranja v času, ko je pokojni dr. Janez Drnovšek opravljal svojo funkcijo, pa postavitve kipa in poimenovanje parka nista dejanji, ki bi bili nujni zaradi zagotavljanja pravice do informiranja.
31. Pravno upoštevanje volje in želje posameznika, ki jih je izrazil za časa življenja, svojcem pri odločanju o posameznem vprašanju, glede katerega posameznik ni izrazil izrecne volje, preprečuje odločiti, kot bi si sami želeli, temveč morajo odločiti v skladu z domnevno voljo posameznika. Šele če te nikakor ni mogoče ugotoviti, smejo svojci odločiti po svoji volji². V zvezi s tem tožena stranka navaja, da bi pokojni dr. Janez Drnovšek nedvomno pred smrtjo zapisal, da nasprotuje postavitvi spomenika, če bi tako mi-

---

2 Dr. Barbara Novak: Posmrtno varstvo osebnosti, v ZZR – LX. letnik, št. 2, 2000, str. 115

slil. Opozarja tudi, da ni vrnil naziva častnega občana in drugih materialnih dobrin – če bi vse to vrnil, bi izkazal, da to nasprotuje njegovemu življenjskemu nazoru. Ugotoviti je potrebno, da ne razpolagamo z nobenim izrecnim in nedvoumnim zapisom pokojnega dr. Janeza Drnovška iz katerega bi bilo jasno razvidno, da nasprotuje postavitvi spomenika in poimenovanju parka z njegovim imenom. Glede na to je bilo v dokaznem postopku potrebno ugotoviti njegovo domnevno voljo, šele če te ni mogoče ugotoviti, pa bi dediči lahko odločili po svoji volji.

32. Dr. Janez Drnovšek v svoji knjigi »Bistvo sveta«, na str. 108 in 109 piše naslednje: »Naša zavest, naš duh ne sme biti navezan na nič zemeljskega, saj mu to preprečuje, da bi se dvignil na raven vesoljne zavesti in neskončnosti. navezanost ga namreč vleče nazaj v zemeljsko minljivost. mar se ni nesmiselno navezovati na nekaj minljivega, kar bomo v vsakem primeru nekoč izgubili?« in nadaljuje nekoliko naprej »V primerjavi z navezanostjo na živa bitja je navezanost na materialne dobrine ali na slavo in položaj družbi še bolj nesmiselna in izhaja iz nizke ravni zavedanja.« V delu Pogovori na str. 34-39 med drugim piše, da je duhovnost lahko večna le, če se dvigne nad materijo in da se moramo zavedati minljivosti vsega materialnega. Pravi, da postane naša duhovnost večna, ko se osvobodi spon materialne minljivosti ter da naša duhovnost lahko preživi materialno minljivost. V blogu na spletni strani Gibanja pravičnosti in razvoj (priloga A19) dr. Janez Drnovšek opozarja, da ni vsako bivanje materialno, ampak je lahko tudi duhovno. Slednje je tisto, ki presega materialno.
33. Priča Helena Drnovšek Zorko, sestra pokojnega dr. Janeza Drnovška je podala pisno izjavo. V njej navaja, da je dr. Janez Drnovšek po začetku bolezni šel skozi intenzivno obdobje samorefleksije in izpraševanja, ko so se mu materialne koristi prikazovale ne samo brez koristi, ampak tudi škodljive in nevarne. To se čuti v njegovih knjigah. Po izjavi te priče je za svoj pogreb in grob zavračal trgano cvetje in vence. Pogreb je potekal v njegovem duhu - v krogu družine, prijateljev in rojakov iz domačega kraja. Glede na vse to občuti spomenik kot izraz nasilja do dr. Drnovška in njegovih idej, kot tudi do čustev najožjih sorodnikov. Podobno je izpovedala priča Nana Forte, sestra tožnika. Opisala je odklonilni odnos dr. Janeza Drnovška do spomenikov, češ da je postavitve spomenika povečevanje osebnosti in pretirano spoštovanje ljudi lahko nevarno, saj to zgolj troši energijo, ki bi jo lahko uporabili za lastno ustvarjanje. Zapisala je tudi, da je dr. Janez Drnovšek s selitvijo na Zaplano zavrgel večino predmetov, ki jih je v času svojih političnih funkcij prejel v dar: od kristalnih vaz, kipcev, slik, knjig, celo do fotografij. Po zapisu te priče se je dr. Drnovšek zavestno odločil, da vse kar je materialnega človeka samo obremenjuje, ga vleče v preteklost in priveže k tlom.
34. Tudi tožnik je v svoji izpovedbi opisal, da očetu nikoli ni bilo všeč povečevanje osebnosti: ne zase in ne za druge. Posebej je omenil, da mu v leti 2002 do 2007 ni bilo všeč, da je imel pogled na kip Borisa Kidriča, pa ne zaradi mnenja o upodobljeni osebi, ampak zaradi povečevanja, ki ga je vseboval kip. Tudi on je izpostavil očetove poglede na materialnost in o tem, da je oče imel materialnost za nesmiselno in škodljivo.
35. Sodišče je vse te tri pisne izjave oz. izpovedbe in povzetke iz del dr. Janeza Drnovška povzelo v nekoliko daljši obliki, ker na ta način kažejo podobo in razmišljanje dr.

Janeza Drnovška. Kot je svojo pisno izjavo pričela priča Helena Drnovšek Zorko, gre za podobo dr. Janeza Drnovška v njegovem zadnjem obdobju. Pri tem je nujno opozoriti, da je bil pokojni dr. Janez Drnovšek vse do svoje smrti poslovno sposobna oseba in zaradi tega njegovo nazorsko spremembo v zadnjem obdobju potrebno povsem brez pridržkov upoštevati. Vsi ti zapisi kažejo na to, da je dr. Janez Drnovšek v zadnjem obdobju imel izrazito odklonilni odnos do materialnosti in je dajal veliko prednost duhovnosti. Pisna izjava Nane Forte in tožnika kaže tudi na njegov izrazito odklonilni odnos do spomenikov in do povelečevanja osebnosti. Da se je v opisanem obdobju osvobajal navezanosti na materialne dobrine kaže tudi pisna izjava Nane Forte o tem, da se je ob preselitvi na Zaplano odpovedal večino materialnih predmetov, ki jih je prejel med opravljanjem svojih političnih funkcij. Priča Helena Drnovšek Zorko v tej zvezi govori tudi o asketski opremljenosti Zaplane, ker je dr. Drnovšek ob selitvi oddal večino predmetov iz prejšnjega stanovanja. Vse te izpovedbe in pisne izjave sodišče sprejema, saj ne vidi nobene okoliščine zaradi katerih bi lahko štelo, da so te osebe svojo zgodbo prirejale: vsi trije (tako tožnik, kot Helena Drnovšek Zorko in Nana Forte) so bili kot je razvidno iz njihovih izjav in izpovedb praktično do smrti ob pokojnem dr. Janezu Drnovšku in so njegovo preobrazbo in njegov pogled na svet v zadnjem obdobju doživljali na lastni koži. Zaradi tega sodišče ne dvomi v njihove izpovedbe.

36. Župan tožene stranke Matjaž Švagan je izpovedoval tudi o svojem odnosu do dr. Janeza Drnovška, vendar sodišče iz njegove izpovedbe ni ugotovilo, da bi šlo za odnos, ki bi bil tesnejši od dobrega poslovnega odnosa. Iz njegove izpovedbe ni mogoče izluščiti ničesar, kar bi kazalo na to, da je šlo za tesen in zaupen prijateljski odnos. Župan je namreč izpovedoval le o tem, kako sta pričela politično sodelovati v poznih 80-tih letih, da ga je župan nadvse cenil in mu je hvaležen za vse, kar je dr. Drnovšek storil, da meni da v slovenskem prostoru občini Zagorje ob Savi pripada prvenstvo pri izkoriščanju podobe in imena dr. Janeza Drnovška, saj je bil ta tudi častni občan Zagorja, da je župan sodeloval tudi v Gibanju za pravičnost in razvoj, ko so ga drugi politični partnerji po vrsti zapuščali. Na vprašanje o tem, ali je kdaj bil povabljen v družinski krog dr. Janeza Drnovška, kakšno kosilo, praznovanje,... je župan odgovoril, da so imeli tudi nekaj kosil, vendar je takoj nadaljeval, da je tudi mama tožnika bila županova sodelavka in da sta korektno sodelovala. Razen, da je pritrnil, da je bil na nekaj kosilih, ni nič konkretnega povedal o tem, zaradi tega sodišču ta izpovedba ne dokazuje, da je bil med županom in dr. Janezom Drnovškom več kot le profesionalen odnos. Podobno tudi izpovedba župana v delu, ko pravi, da ga je dr. Drnovšek kot prijatelj poklical v njegovih (torej županovih) najtežjih trenutkih, ne kaže da bi šlo za tako intenziven odnos, kakršen je bil med tožnikom, Nana Forte, Heleno Drnovšek Zorko in dr. Janezom Drnovškom. Zaradi tega sodišče šteje navedene tri za bolj verodostojne glede opisovanja pogledov dr. Janeza Drnovška na spomenike in povelečevanje osebnosti.
37. V skladu s prej citiranim zaključkom pravne teorije (31. točka obrazložitve) je potrebno ugotoviti, da dr. Janez Drnovšek res ni izrazil izrecne volje o tem, da ne želi postavitve spomenika in poimenovanja parka po sebi, da pa je vseeno mogoče iz njegovih misli in izpovedb prič Helene Drnovšek Zorko in Nane Forte ter tožnika o njihovih srečanjih z njim, ugotoviti da je njegova domnevna volja, da ne bi želel imeti spomenika in da tudi

- ne bi želel poimenovanja mestnega parka po sebi. Tako spomenik, kot poimenovanje mestnega parka sta namreč izraza materialnosti, do katere pa je imel dr. Drnovšek v zadnjem obdobju izrazito odklonilen odnos. Oboje je tudi izraz povelečevanja osebnosti, česar dr. Janez Drnovšek tudi ni maral.
38. Tožena stranka v eni od vlog opozarja, da dr. Drnovšek ni vrnil naziva častnega občana, da Helena Drnovšek Zorko ni nasprotovala praznovanju praznika krajevne skupnosti Kisovec – Loke na dan rojstva dr. Janeza Drnovška in da se je v žalno knjigo vpisalo okrog 5000 ljudi, pa tožnik ne zahteva uničenja te knjige. Tudi tu je potrebno pritrditi tožeči stranki, da gre za povsem drugačna obeležja, kot pa je postavitve spomenika in poimenovanje parka in da enkratno soglasje ne pomeni, da se lahko tudi v bodoče posega v osebnostne pravice tistega, ki je enkrat dal soglasje.
39. Tožena stranka je sodišču za priče predlagala Albina Troho, Marinko Grčar, Zinko Jelnikar in Vilmo Božič. Te osebe naj bi z dr. Janezom Drnovškom imele tesne stike in naj bi poznale njegov življenjski nazor skozi celotno obdobje, ne le za obdobje zadnjih nekaj mesecev. Tožena stranka tudi navaja, da so te osebe imele več stikov z dr. Janezom Drnovškom, kot pa osebe, ki jih je za priče predlagal tožnik (Nana Forte in Helena Drnovšek Zorko). Iz njihovih pisnih izjav ni razvidno, da bi imele te priče tesen stik z dr. Janezom Drnovškom – Marinka Grčar, Zinka Jelnikar in Vilma Božič, njegove tete, so podale identične pisne izjave iz katerih pa je mogoče zaključiti, da v zadnjem obdobju niso imele stika z dr. Janezom Drnovškom. Povejo, da so ga poznale od rojstva in da so spremljale njegovo življenje, tudi še po tistem, ko je vstopil v politiko. Pomembno je, da povedo, da so čas, ko je bil v politik, spremljale preko njegovega očeta, ki bi bil zelo ponosen postavitve spomenika in menijo, da temu ne bi nasprotoval niti dr. Janez Drnovšek sam. Sodišče vse tri priče šteje za manj prepričljive od tožnika ter prič Nane Forte in Helene Drnovšek Zorko – kot je bilo že obrazloženo, so vsi trije bili tesno ob dr. Drnovšku praktično vse do njegove smrti. Tudi priča Albin Troha ne pove v svoji pisni izjavi, da bi bil v tesnih odnosih z dr. Janezom Drnovškom v zadnjem obdobju pred njegovo smrtjo – bila sta dobra prijatelja v mladosti, Albin Troha pa je bil tudi poročna priča dr. Janeza Drnovška. Ocenjujemo, da tudi pisna izjava te priče ne dokazuje, da bi bil življenjski nazor dr. Janeza Drnovška drugačen, kot ga je sodišče obrazložilo v 36. točki obrazložitve. Na vsak način iz pisnih izjav vseh štirih s strani tožene stranke predlaganih prič ne izhaja, da bi imele več stikov s pokojnim dr. Drnovškom, kot pa tožnik, Nana Forte in Helena Drnovšek Zorko, kot v svojih navedbah trdi tožena stranka. Kot izhaja tudi iz izpovedbe župana tožene stranke, so bile priče povezane predvsem z očetom dr. Janeza Drnovška.
40. Sodišče se sicer strinja s stališčem tožene stranke, da objektivno gledano postavitve spomenika ne pomeni v naši civilizaciji izraza nespoštovanja in zaničevanja osebnosti, kateri je postavljen spomenik, ampak obratno: gre za izraz časti in spoštovanja do te osebe. Seveda pa je za to, da se postavitve kipa (spomenika) in poimenovanje ulice tako razumeta, predpogoj da temu ne nasprotuje upodobljeni oz. če je umrl, njegovi dediči. Podobno je, če bi nekdo sosedu na njegov travnik posadil jablano. Objektivno je takšno dejanje nekaj lepega, odraz spoštovanja do soseda,... Pa vendarle, bi lahko šlo, če je drevo posajeno proti volji soseda, tudi za vznemirjanje lastninske pravice.

41. Po načelu uspeha v pravdi (154. člen ZPP) je tožena stranka dolžna tožeči povrniti pravdne stroške. Ti znašajo za postopek po tarif. št. 3100 ZOdvT 409,50 €, za zastopanje na naroku po tarif. št. 3102 ZOdvT 378 €, pavšalni znesek za plačilo poštnih in telekomunikacijskih storitev po tarif. št. 6002 ZOdvT 20 €, stroški fotokopiranja in tiskanja po tarif. št. 6000 ZOdvT 16,50 €, in 20 % DDV na odvetniške stroške, kar znaša 988,80 €. Poleg tega je upravičena tožeča stranka še do stroškov sodne takse 375 €, kar vse skupaj znaša 1.363,80 €.
42. Stroškovni del je sodišče zavrnilo glede obresti, ki tečejo od izdaje sodbe do izteka paricijskega roka. Zamuda namreč nastopi šele z iztekom le-tega, zato obresti zamudne obresti pojmovno prej ne morejo teči.

PRAVNI POUK:

Zoper to sodbo je dopustna pritožba v roku 15 dni od prejema pisnega odpravka sodbe. Pritožba se vloži pisno v dveh izvodih pri tem sodišču. Pritožbo je treba vložiti v izvorniku. O pritožbi bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba se šteje za pravočasno, če je oddana zadnji dan pritožbenega roka priporočeno po pošti. Pritožba mora vsebovati naslednje sestavine: navedbo sodbe, zoper katero se vlaga; izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu; pritožbene razloge in podpis pritožnika. Če pritožba navedenih sestavin ne bo vsebovala ali če bo nerazumljiva ali če ne bo vsebovala vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala ali ne bo vložena v zadosti izvodih, sodišče vložnika ne bo pozivalo, naj jo popravi ali dopolni po 108. členu ZPP, ampak bo pritožbo takoj zavrglo. Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena. Stranka lahko vloži pritožbo sama, če pa jo vloži po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, sicer sodišče pritožbo kot nedovoljeno zavrže.

Trbovlje, 22. 12. 2011

Sodnik: Gregor Špajzer

Na prepis je podpisano z izvornikom

Podpis sodnika
Sodnik: Gregor Špajzer